

СРПСКИ ТЕХНИЧКИ ЛИСТ

ОРГАН УДРУЖЕЊА СРПСКИХ ИНЖЕЊЕРА И АРХИТЕКТА.

САДРЖАЈ: Позив за XXII главни скуп у Београду стр. 141. — Спремање стручњака. стр. 150. — Екскурзија о духовима стр. 152. — Члановиме Удружења стр. 150. — Вести стр. 150. —

ЧЛАНОВИМА УДРУЖЕЊА

Удружење Српских Инжењера и Архитекта држаће свој

XXII. ГЛАВНИ СКУП

по прописима чл., чл., 55., 56., 57., 58. и 59. свога Устава на дан

29. Маја 1911. године у Београду

У дворници II Београдске гимназије у Македонској улици.

са овим дневним редом :

- 1., Избор два секретара
- 2., Извештај Управног Одбора о раду у прошлој години
- 3., Извештај о књижници Удружења.
- 4., Извештај о Српском Техничком Листу—органу Удружења.
- 5., Извештај о благајни Удружења и Срп. Техничког Листа.
- 6., Извештај Надзорног Одбора.
- 7., Давање разрешнице Управног Одбора.
- 8., Одобрење буџета за 1911|1912. годину
- 9., Избор потпредседника и три члана Управног Одбора.
10. Избор три члана надзорног одбора.
- 11., Питања и предлози.

По чл. 32. Устава ове године иступа из Управе потпредседник г. Влад. II. Митровић, и чланови управе г. г. Јефта Т. Стефановић, Павао А. Димић и Душан Божић.

Редовни и ванредни чланови Удружења имају права гласања, а помажући учествују само са саветујућим гласом.

Гости имају приступа само ако се претходно пријаве председништву а немају право дискусије.

Скуп почиње рад у 8 и по часова јутра.

Број 59.

25. Априла 1911 г.
Београд

за секретара
Архит. Драг. Маслаћ

Потпредседник Удружења
Влад. П. Митровић

Спремање стручњака.

У једном од прошлих бројева изнео је г. Вл. П. М. са пуно разлога потребу за стручњацима из области хидротехнике. Нека нам буде допуштено да изнесемо и наше погледе на даље стручно образовање нашег техничког кадра. Позната је и сувише истина, да је прво академско образовање само добра основа за даље развијање и корисан рад, а никако извор техничке мудрости. Ово је свуда запажено, и с тога су се и држава и друге заједнице у целом свету трудиле, да то даље образовање, што смишљеније склопе и остваре.

Код нас се на жалост није тако радило, и с тога неће бити згорег чути са различитих страна погледе на то питање.

Господин писац поменутога чланка изнео је једну здраву мисао, да треба на страну слати грађевинске дипломисане инжењере.

Настаје питање само, како их треба за то шиљање изабрати, шта треба од њиховог бављења на страни захтевати и најзад, да ли је промишљено ослонити се само на такав кадар стручњака а нарочито, да ли је паметно оставити округе, да само од таквих стручњака добијају решења питања, која се њих тичу.

Код нас је уобичајено, да се на страну шаљу најбољи ђаци, јер се стоји на једном врло конзервативном гледишту, да је само седмична диплома јемство за спремност и **способност за самосталан рад**. И сувише смо далеко од помисли побити кадмоћност вредних и разборитих људи над обичним у спаванцима, који прођу кроз универзитет, тек да се рече, да и са њега имају какву диплому, али само тако исто далеко од помисли, да је одлична диплома једини сведок мудрости.

Техника никада не пита шта знаш и шта си научио, *већ шта можеш и умеш*, а то се може само показати *јавном утакмицом*.

Господин писац, са пуно разлога, вели, да има у нас тушта и тма нерешених питања те је онда са свим логично пасти на мисао, да решавање тих питања мора бити једино мерило, да ли их може ко решити или не. После оваквог премишљања лако је доћи до одговора на питање, који је најбољи начин за одабирање питомаца на страну. Ствар је врло проста: *треба за нека питања расписати утакмице и онај, који их најбоље обради стиче право на питомаца*.

Овакво одабирање има уза се две претпоставке: да је утакмичар обавештен о стварима за које хоће нарочито стручно да се спреми, и друго, да је у могућности овде у Србији добити на расположење потребну стручну књижевност.

Нама се може рећи на шта та утакмица, када постоје дипломски радови, они довољно показују да се неко са једном граном више занимао и да ју је са успехом упознао. Ни теоријски ни практички ово тврђење није тачно. Пре свега, сваки рад дипломски стоји под утицајем професора код кога се ради. Ту ђак никад не може бити са свим самосталан и развити сву своју снагу, јер су ти радови само један од многих радова, који се за испит морају спремити. Сви су ти радови, једном речју, целим својим бићем обележени као ђачки радови, док међу тим у једној утакмици има да се реши једно питање из најгрубље праксе. Ту нема никаквих претпоставки, које се могу угодити како се хоће, већ просто чињенице, које се не могу ни у ком случају заобићи или занемарити.

Практична је слаба страна тога тврђења у томе, што се једно питање и једна област науке ни у ком случају не могу упознати темељно и дубоко за три месеца рада, и то три месеца за којих се мора човек спремити и за све остале делове испитног програма. Истина је, да су ретки случајеви, да кокод после осмог семестра излази на испит, али то ни у колико не умањује истину, да се кандидат последњи три месеца налази под притиском целог испита, нити доказује да доцњивање за испит увек мора бити последица специјалног студирања једне области науке. Данас је то све ређи случај и биће све мање таквих кандидата, јер је економна борба све тежа и конкуренција све жешћа, и данас је главно свршити своје студије што пре, па се као свој човек даље развијати.

Најзад настаје питање, да ли је паметно допустити да се на Универзитету, на пример један ђак грађевинских наука, пре подпуног упознавања са принципима целокупне науке почне специјалисати у једној области? Зар не стоји опасност, да ће ту један такав раденик рамати у чисто — конструктивним стварима, које по некад могу бити од онако истог пресудног значаја, као и смишљеност и стваралачко образовање првих основних питања при решавању једног задатка.

Ово је питање у толико оправданије код нас, где универзитет даје својим ђацима и прве појмове о техници.

После свега овога има се разлога веровати, да нам универзитетска диплома заједно са дипломским радом не дају јемства, да ће изабрани питомац бити довољно обавештен о стварима, које хоће нарочито да проучава пре одласка на страну. Тек му је потребно радити после свршених испита, за време своје прве праксе, а да би то могао постићи треба створити могућности, да овде у својој домовини *добије на расположење стручну и савремену књижевност. На жалост то је у нас немогуће.* Ни Народна Библиотека ни Министарство Грађевина нити Министарство Привреде не располажу *сувременом стручном техничком књижношћом*, која би стајала на расположењу српским инжењерима, Једна ствар, која је и сувише жалосна, и која нарочито младе људе приморава *ча нерад и стагнацију*, јер је немогуће замислити, да је један млад инжењер у стању створити своју личну књижницу и збирку часописа (нарочито часописа тих јединих весника напретка), која би му служила на допуњавање и заокруглавање његовог стручног знања.

Код нас је последица свега тога, да се млади пројектанти лађају или застарелих дела или каквог новог дела и само се њих држе. За правилно решавање техничких питања ово је из основе погрешно. Један инжењер при изради свога пројекта не сме се држати ни једног дела. Он у том тренутку има да ствара, да даје нешто од свог бића. Он треба да је срастао са питањима, која су расправљана по разним делима, он мора на све ствари имати своје погледе створене на основи праћења стручне књижевности. Књига му је само потребна као потсетник за обрасце и методе рада.

Ми се са пуно разлога можемо запитати: колико имамо ми инжењера који пројекте стварају а не склапају?

На ово су питање позвани одговорити старији и искуснији од нас.

Ми имамо да одговоримо на друго питање, на име, како може наш српски инжењер бити у свако доба обавештен у свима питањима сувремене науке?

На првом месту треба бити штедљив са новцем. Ако ћемо се придржавати овога начела, онда треба и инжењерско Удружење и Народна Библиотека, као и Министарства Грађевина и Привреде заједно са окрузима, да се удруже на овоме раду, који би имао за задатак, да се створи заједничка књижница техничка, којом би се могли служити у

Србији, и да се створи једна покретна читаоница за стручне часописе.

Оба ова начина нису нова. У Немачкој може сваки добити под извесним условима књигу из ма које немачке књижнице, коју каква савезна држава одржава. Исто тако у немачкој постоје поједина удружења, која дају својим члановима стручне — али само стручне — часописе на читање с тим, да сваки члан у року од три дана мора послати добивену свеску часописа оном члану који за њим по реду долази. Таква удружења имају у појединим савезним државама бесплатну поштарину, а немачка савесност забрањује сваком члану да из такве свеске штогод исече или исцепа.

Зашто у нас не би могли да се удруже држава и појединци на оваквом раду, па да се са оним новцем, што га по буџету већ има, створи нешто корисно и да се прекине са куповањем политичких листова из те буџетске партије и то онде, где нема ни најпотребнијих стручних књига и часописа, ма да се са тог места врши надзор над свима техничким грађевинама у земљи.

Сада имамо да одговоримо на питање, шта треба захтевати од бављења питомаца на страни. Пре свега мора се задржавање на техничким великим школама свести на најнужнију меру, друго треба сама држава да се постара створити тим младим људима могућности, да буду на каквој **озбиљној** пракси. Даље треба од њих захтевати, да су разгледали све веће грађевине из области у којој се нарочито спремају и то да о свима тим грађевинама поднесу стручне извештаје, и најзад, они морају разрадити самостално, за време свога бављења тамо, неколико питања из области коју проучавају.

За ово је потребно времена и новца, али би се од оваквог рада имала многострука корист.

Прво бисмо добили збиља најбоље одабран инжењерски кадар; друго, он би се на тај начин збиља стварно удубио у науку ради које се отиснуо у свет, и треће, публикавањем тих извештаја и радова у нашем Техничком Листу ми бисмо, поред страних стручних часописа, били у могућности и овде у земљи да створимо један кадар људи, који би могли стати на исту ногу са онима који су били на страни и све ово видели.

На тај бисмо начан могли на страну слаати и мање питомаца, али им за то дати више материјалних могућстава за развијање. После

таког једног рада могао би се створити скуп људи, који би умео утакмицом да решава питања, која српског инжењера очекују. На тим утакмицама могао би свако учествовати са изгледом на успех и онај, који је био на страни и онај који није, а од таквих утакмица могу окрузи и држава имати само користи, јер они који су били на страни а не успу однети победу на утакмици, биће сигурно врло добро спремни, да би могли на утакмици добивене мисли средити и извршити.

Овакав је рад потребан и с тога, што српског инжењера у будућности очекују много тежа питања него ли до сад. Сва питања из хидротехнике засецају и сувише дубоко у чисто друштвена питања првог реда, и за то инжењер мора напрегнути сву своју умну снагу, да што смишљеније одговори својој дужности. Питање о исушавању баруштина, о снабдевању водом, о уређењу градова и о мелиорацији не трпе никакве типове и прописе. Свако је питање туна живо биће. Решавање тих питања може бити основано само на стварању, а створити може само онај, који се саживео са суштином, а за ово су потребни дар, воља и смишљен рад још за времена, јер нам неће бити нико крив ако нас једног дана почну странци истискивати; ни држава, ни округ, нити приватни, не постоје за то, да буду према коме милостиви, када му није од користи, коју други пружа за мању награду.

Утакмица је мучна али неопходно потребна.

С. Р. В.

Екскурзија о Духовима ове године

Према приспелим пријавама Управа Удружења решила је, да се ове године, после свршених послова на главном скупу, учини екскурзија у правцу: Београд — Фијума — Венеција — Турин — Рим — Анкона — Фијума — Београд.

Управа је предузела потребне кораке, да члановима Удружења, који ће учествовати на пројектованој екскурзији, издејствује извесне повластице у подвозним ценама.

Величину подвозних цена Управа ће објавити накнадно.

Железнички инжењери, треаб за карте за скуп и екскурзију да се обрате непосредно железничкој Дирекцији.

Моле се остали чланови Удружења, који желе учествовати на пројектованој екскурзији,

да се најдаље до 20 маја ове године писмено пријаве управи, са колико чланова своје породице желе учествовати на овогодишњој екскурзији.

Доцније приспеле пријаве неће се моћи узети у обзир.

Члановима Удружења.

По молби Удружења од 25. априла ове године Господин Министар Грађевина, решењем својим од 28. априла ове год. Бр. 3945. изволео је одобрити потребно осуство члановима Удружења Српских Инжењера и Архитекта, чиновницима Министарства Грађевина и железничке дирекције, и то:

1.) онима који ће учествовати само на скупу, по три дана, нерачунајући време путовања од места становања до Београда и натраг;

2.) онима који ће учествовати и на скупу и на пројектованој екскурзији за Италију, по 15 дана, такође нерачунајући време путовања од места становања до Београда и натраг, у колико то не буде сметало државним пословима; и

3.) свима члановима Удружења и члановима њихових породица, који ће учествовати на скупу и екскурзији, бесплатан подвоз железницом од дотичних железничких станица до Београда и натраг.

Саопштавајући предње решење члановима Удружења, Удружење их позива, да се најдаље до 15. маја т. г. писмено пријаве управи Удружења и тачно означе са колико чланова породице желе учествовати на главном годишњем скупу, како би им се карте могле благовремено послати.

У пријави треба назначити тачно чланове породице на пр. жена, кћи, син.

Бр. 64.

29. априла 1911. год.

Београд.

Управа.

ВЕСТИ.

Личне вести.

Указом Њ. В. Краља од 3. маја т. г. постављени су при Министарству Грађевина: за инжењера четврте класе г. Хранислав Спасић, бивши самоуправни инжењер, и за подинжењера друге класе г. Добросав Рајац, дипломирани инжењер.